

Resumé**Dnr: 393/54/01****FÖRFARANDET MED STATS BIDRAG FÖR
BARN- OCH UNGDOMSPSYKIATRIN**

Tillståndet för tjänsterna inom barn- och ungdomspsykiatri har ägnats uppmärksamhet allt sedan mitten av 1990-talet. I servicesystemet har funnits problem, vilka har minskat tillgången på tjänster och försämrat deras kvalitet. Ordnanandet av tjänsterna är ett ansvar för kommunerna, och staten deltar i finansieringen av dem med systemet för beräknade statsandelar.

Målet var att lägga problemen till rätta bl.a. med en inriktad finansiering av barn- och ungdomspsykiatri. I budgeten för år 2000 intogs på moment 33.32.37 "Statsbidrag till kommunerna för barn- och ungdomspsykiatriska tjänster" ett särskilt s.k. öronmärkt anslag. Sedermera har detta upprepats åren 2001 - 2004. Anslaget har alla år intagits i budgeten i samband med behandlingen i riksdagen. Regeringen har inte föreslagit ett inriktat anslag för ifrågavarande ändamål. Den genomsnittliga andelen för statsbidraget för barn- och ungdomspsykiatri har utgjort mindre än tre promille av statsbidragen inom social- och hälsovårdsministeriets huvudtitel.

Syftet med revisionen var att klargöra, huruvida det för barn- och ungdomspsykiatri anvisade anslaget inriktas på verksamhet som överensstämmer med riksdagens budgetbeslut, hur förvaltningen av anslaget har lyckats och huruvida resultatet av statsbidragets användning kan utvärderas på ett tillförlitligt sätt. Revisionen sökte svar på det, huruvida de eftersträlvade effekterna kan uppnås med en i förhållande till konventionell finansiering tämligen ringa ytterligare satsning. Det centrala föremålet för revisionen var administreringen av statsbidragsförordningen. Närmare behandlades grunderna för inriktningen av anslagen, tillämpade förfaranden för utvärdering av resultatet och övervakningen av bidragets användning.

Enligt revisionsresultaten har det för barn- och ungdomspsykiatri anvisade anslaget inriktats på verksamhet som överensstämmer med riksdagens budgetbeslut. Med små och riktade anslag av den typ statsbidraget för barn- och ungdomspsykiatri innebär, kan effekter i önskad riktning uppnås. Styrningseffekten av ett sådant statsbidrag baserar sig emellertid mera på en informationsstyrning än på en anslagsstyrning. Genom att statsbidraget årligen har upprepats har det förlorat sin styrande effekt, och det ägnas inte längre samma uppmärksamhet som vid den första gången år 2000.

Enligt observationerna vid revisionen har förordningen med statsbidrag varit arbetsdrygt för samtliga parter, och dess tidtabell är illa anpassad till budgeteringen och planeringen av verksamheten hos dem som får bidrag. Fördelningen av bidraget har skett närmast på beräkningsgrunder, och projektspecifika uppskattningar har inte gjorts.

Under senare år har andra motsvarande övervägda statsbidrag blivit allmänna. Förordningen med på olika moment upptagna anslag som statsbidrag för av kommunerna

ordnad social- och hälsovård har försvårat en överblick av helheten. De från varandra avvikande tiderna för ansökan om olika statsbidrag har inneburit, att bidragsförfarandet och dess skilda skeden hos länsstyrelserna varje år tar tid från januari till september dvs. över ett halvt år.

Revisionsverket anser det vara motiverat, att social- och hälsovårdsministeriet klargör förutsättningarna att förenhetliga förfarandet med ansökan om olika via länsstyrelserna givna, för social- och hälsovården avsedda statsbidrag och deras tidtabeller. Det är åtminstone inte motiverat att höja beloppen av de från olika moment finansierade statsbidragen från de nuvarande, utan att det sörjs för en effektiv och ändamålsenlig förvaltning av anslagen.

Ett anslag som beviljats som särskilt statsbidrag innebär åtminstone en möjlighet att verifiera hur pengarna har använts, jämfört med att det allmänna statsbidraget hade utökats med ett motsvarande anslag. På basis av revisionen kan emellertid konstateras, att mekanismer och verktyg för säkerställande inte har varit i användning. Uppföljningen och övervakningen av resultaten kan karakteriseras såsom varande byggd på förtroende. Den av statsbidragsmyndigheterna utövade övervakningen av statsbidraget för barn- och ungdomspsykiatri har varit mycket ringa åren 2000 - 2003. Revisionsverket har ansett, att statsbidragsmyndigheterna varje år systematiskt bör överväga behovet av att övervaka statsbidragen för barn- och ungdomspsykiatri.